

Motie van de Parkstad-gemeenten: Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal.

Indienende gemeente: Heerlen

Niet bouwen zonder vertrouwen

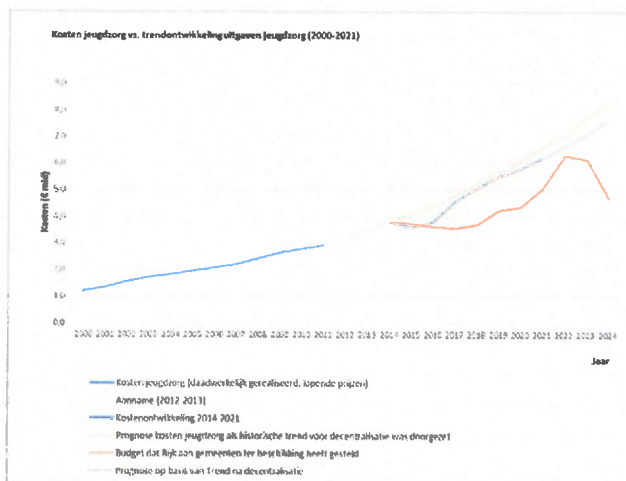
Datum indiening: 6 juni 2023

**De Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, in vergadering
bijeën op 14 juni 2023,**

**Gezien het voorstel van het bestuur van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten om tijdens de
Algemene Ledenvergadering, bijeen op 14 juni 2023, in te stemmen met de Hervormingsagenda
Jeugd en het bijbehorende financieel kader,**

Constateerende dat:

- De naar gemeenten gedecentraliseerde taken in het sociaal domein open einderegelingen zijn, gemeenten een zorgplicht hebben, niet volledige sturing op toegang kennen en dat derhalve kostenbeheersing lastig te realiseren is;
- Er een trend is, dat de kostenontwikkeling jeugd, sinds de invoering van de Jeugdwet, weliswaar lager is, dan de prognose kosten jeugdzorg, als de historische trend voor decentralisaties was doorgezet, maar dat er nog steeds sprake is van een groei en dat het budget dat het Rijk ter beschikking stelt, niet meegaat in die groei;

- De middelen van het Gemeentefonds vanaf 2026 reeds dalen en dat met dit principeakkoord in 2026 nog een extra daling wordt voorzien van 0,6 miljard, oplopend vanaf 2027 naar 1,0 miljard;
- Het voor gemeenten noodzakelijk is vanuit beleidsvrijheid te kunnen sturen op de aan hen toegekende taken;
- Eén van de hoofddoelen van de Hervormingsagenda Jeugd, een inhoudelijk en financieel duurzaam jeugdinstel met voldoende structurele middelen vanaf 2026, niet in de Voorjaarsnota 2023 mee is genomen;
- Er onvoldoende helderheid bestaat over het proces ten aanzien van de hiervoor benodigde wetgeving en de onderlinge afhankelijkheid met overige maatregelen;

- Er in dit akkoord onvoldoende rekening wordt gehouden met de differentiatie in de regio's met betrekking tot de reeds uitgevoerde of in uitvoering zijnde maatregelen van de Hervormingsagenda Jeugd;
- Er onvoldoende helderheid bestaat over de wijze waarop en de normen (vooraf) op basis waarvan de nog in te stellen deskundigencommissie gaat oordelen over de inspanningen van Gemeenten en Rijk;
- Er onvoldoende helderheid is over hoe 'autonome groei' en 'onvoorziene omstandigheden' worden uitgewerkt, ook in relatie tot toenemende zorgzwaarte, en wordt bepaald waardoor de risicoverdeling nu onvoldoende is uitgewerkt.

Overwegende dat:

- Er ruim 1,5 jaar is onderhandeld over de financiële paragraaf van de Hervormingsagenda Jeugd en dat gemeenten, in het belang van de hulp aan jeugdigen en gezinnen, graag verder willen bouwen met vertrouwen;
- Gemeenten het op hoofdlijnen eens zijn met de inhoudelijke verbetervoorstellen in de Hervormingsagenda Jeugd, waarbij tijdens de uitwerking van de verbetervoorstellen voldoende beleidsvrijheid voor gemeenten geborgd moet blijven;
- Gemeenten beperkt kunnen sturen op een effectiever, efficiënter en beter Jeugdstelsel en afhankelijk zijn van landelijke kaders wat betreft randvoorwaardelijk beleid op bestaanszekerheid, kansgelijkheid en gezondheid;
- Gemeenten om (meer) domein overstijgend te werken vanuit hun autonome taak zelf verantwoordelijk zijn om maatregelen te nemen die samenhangen met een beter jeugdstelsel;
- Veel van de maatregelen een fundamenteel andere opvatting vragen van onze inwoners over het nut en de noodzaak van (specialistische) jeugdhulp;
- Door de leden van de VNG op 2 december de motie Hervormingsagenda Jeugd^[1] is aangenomen, waarin het VNG-bestuur wordt opgedragen in onderhandelingen met het Rijk te komen tot (a.) een financieel kader, waarbij gemeenten altijd worden gecompenseerd voor de feitelijke uitgaven in het kader van Jeugdwet, mits ze zich voldoende inspannen bij de uitvoering van de agenda en (b.) de financiële taakstelling voldoende is onderbouwd en er is sprake van een uitvoerbare agenda, waarbij rekenschap wordt gegeven van het effect op de hulpverlening aan kwetsbare kinderen. Dit vraagt om een aanpassing van de reeks die het Rijk al heeft ingeboekt;
- Er in de voorbereiding op de Hervormingsagenda Jeugd sprake was van een ingroeipad van tenminste vier jaar, noodzakelijk om de uitvoering van de maatregelen voor te bereiden, waarbij het ingroeipad tevens de ruimte biedt om met een meerjarige aanpak en bijbehorende investeringen structurele verbeteringen in gang te zetten;

[1] <https://vng.nl/sites/default/files/2022-11/motie-krimpenerwaard-hervormingsagenda-jeugd.pdf>

- Het aanbod van het Rijk inhoudt dat het de beslissing over structurele compensatie voor de uitvoering van de Jeugdwet doorschuift naar een volgend kabinet terwijl de noodzaak voor structurele afspraken over de volume- en kostenontwikkeling Jeugd blijft bestaan om duurzaam te kunnen investeren in een toekomstbestendig jeugdstelsel;
- De maatregelen in de Hervormingsagenda Jeugd leiden tot een substitutie van middelen voor jeugdhulp naar andere beleidsterreinen, zoals incidentele en/of structurele investeringen in bijvoorbeeld het brede voorliggend veld, bestaanszekerheid en onderwijs;
- Om tot een effectiever, efficiënter en beter jeugdstelsel te komen, gemeenten afhankelijk zijn van alle partners in het jeugdstelsel, en met name aanbieders van jeugdhulp, mits zij in het belang van de hulp aan jeugdigen en gezinnen bereid zijn over organisatiegrenzen heen tot afspraken te komen, die gevraagd worden in de Hervormingsagenda Jeugd. Organisatie overstijgend werken is, ondanks het model van marktwerking, noodzakelijk om de continuïteit van jeugdhulp in de toekomst mogelijk te maken.

Spreekt uit:

- Veel waardering te hebben voor de inspanningen van de onderhandelaars en het tegelijkertijd te betreuren, dat niet aan de harde randvoorwaarde van de Hervormingsagenda Jeugd voor structureel voldoende financiering vanaf 2026 is voldaan;
- Dat er nog te veel onzekerheid is rond de haalbaarheid van het financiële kader en de Hervormingsagenda Jeugd en de financiële druk voor gemeenten nog altijd te hoog is en alleen maar toeneemt.

Verzoekt het VNG-bestuur om:

Aan het Rijk te communiceren dat gemeenten, alvorens tot uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd, over te kunnen gaan, aanvullende afspraken willen maken, op de volgende onderdelen:

1. Structureel voldoende middelen voor de uitvoering van de jeugdzorg vanaf 2026 toevoegen aan het Gemeentefonds, als randvoorwaarde, om de maatregelen in de Hervormingsagenda Jeugd te kunnen realiseren, gecombineerd met een ingroeipad van tenminste vier jaar vanaf het vaststellen van de Hervormingsagenda Jeugd.
2. Het vaststellen van een routekaart voor uitvoering van de maatregelen in de Hervormingsagenda Jeugd, waarmee de onderlinge afhankelijkheden in beeld zijn gebracht, inclusief benodigde wetgeving, heldere planning en een haalbaar implementatietraject voor de daarmee te besparen kosten (Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden).
3. Elke jeugdhulpregio de gelegenheid krijgt een regioscan op te stellen met de voor die regio noodzakelijke verbeteringen uit de Hervormingsagenda inclusief voor die regio de noodzakelijke randvoorwaarden, het te hanteren tijdspad en de te besparen financiële reeks.
4. Het rijk komt met een stevige onderbouwde relatie tussen de maatregelen en de beoogde financiële besparing van € 380 miljoen welke als onzekerheid zijn aangemerkt, alsmede de besparing van € 511 miljoen in het regeerakkoord.
5. Er wordt een objectief beoordelingskader opgesteld waarop de deskundigencommissie haar oordeel baseert, zodat partijen vooraf weten welke inspanningen minimaal verwacht worden, waarbij in elk geval rekening wordt gehouden met de inspanningen die alle partijen voor zichzelf en gezamenlijk dienen te leveren en rekening wordt gehouden met de onderlinge afhankelijkheden, en dat dit bij de opdrachtverstrekking ook expliciet wordt meegegeven.
6. Rijk en gemeenten gezamenlijk een definitie opstellen van 'autonome groei' en 'onvoorziene omstandigheden', waarbij in elk geval aandacht is voor de toenemende zorgzwaarte.

7. De uitwerking van deze voorwaarden in het najaar voor te leggen aan de BALV op basis waarvan gemeenten een besluit nemen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ingediend door: de gemeente Heerlen

Handtekening burgemeester Heerlen:

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'P. van der...'.

Deze motie wordt ondersteund door de gemeenten:

Beek
Beekdaelen
Brunssum
Eijsden-Margraten
Kerkrade
Landgraaf
Simpelveld
Voerendaal